

Avgifter och tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg samt kommunalt bostadsbidrag

Sammanfattning

I Ekonomi- och verksamhetsplan 2016-2018 beslutade kommunfullmäktige att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att göra en översyn av förbehållsbeloppen. I Internbudget och verksamhetsplan 2016 har vård- och omsorgsnämnden gett vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att göra en översyn av avgifter, förbehållsbelopp och subventioner för LSS-bostäder.

Avgiftsuttaget av brukare för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård begränsas utifrån socialtjänstlagen genom förbehållsbelopp och maxtaxa. Lund har med nuvarande modell fastställt högre förbehållsbelopp än vad som krävs enligt socialtjänstlagen. Förvaltningen har tidigare redovisat en utredning avseende maxtaxan. Kommunfullmäktige beslutade 2016-12-20 § 303 i enlighet med vård- och omsorgsnämndens förslag om ändring av maxtaxan.

Vård- och omsorgsnämndens nuvarande modell gällande subvention av bostadskostnader för personer med funktionsnedsättning har två olika ändamål.

Dels begränsas hyresuttaget av brukare med funktionsnedsättning i LSS-bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad (LSS 9 § 9) genom en maxhyra. Maxhyran gäller oavsett inkomst. (Motsvarande subvention avseende hyran finns inte för brukare inom särskilt boende för äldre.)

Dels subventionerar vård- och omsorgsnämnden, genom nuvarande inriktning på kommunalt bostadsbidrag (KBH), även bostadskostnader för enskilda personer med funktionsnedsättning främst i ordinärt boende. Möjlighet att beviljas kommunalt bostadsbidrag, KBH, gäller oavsett inkomst.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 17 maj 2018

Vård- och omsorgsnämndens beslut den 18 april 2018, § 34

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskotts skrivelse den 5 april 2018, jämte Bilaga 1-3

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

Förslag till Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg 2018-04-05

Förslag till ändring i vård- och omsorgsnämndens reglemente
Yttranden från föreningar i Kommunala pensionärsrådet och Funktionshinderrådet

Barnets bästa

Barn kan påverkas indirekt genom att en vårdnadshavare utifrån förslaget får högre/lägre avgift eller påverkas av ny inriktning av KBH.

I utredningen finns förslag avseende avgifter som direkt avser barn. Differentierad avgift utifrån ålder vid korttidstillsyn och korttidsvistelse får till följd att avgiften för yngre barn sänks och höjs något för äldre barn. Unga med beslut 9:8 § som fyllt 18 år (som har egna inkomster) svarar för hyra och sina egna kostnader vid deltagande i fritids- och kulturella aktiviteter.

Ärendet

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott anför följande:

1. NUVARANDE MODELL FÖR BEGRÄNSAT AVGIFTSUTTAG

Nedan följer en beskrivning av nuvarande modell för begränsning av avgiftsuttag av äldre brukare och av brukare med funktionsnedsättning.

Maxtaxa/avgiftstak

I socialtjänstlagen¹ finns en bestämmelse om ett högkostnadsskydd i form av en högsta avgift, *maxtaxa/avgiftstak*, för vad kommunen kan ta ut av brukaren i avgift för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Maxtaxan gäller brukare oavsett betalningsförmåga/inkomst.

2016 lade vård- och omsorgsnämnden fram ett förslag om ändring av maxtaxan. Den 1 februari 2017 höjdes maxtaxan/avgiftstaket i Lund enligt kommunfullmäktiges beslut 2016-12-20 § 303 för att vara i nivå med den lagstadgade maxtaxan, en tolfedel av 53,92 % av prisbasbeloppet (2013 kr/mån 2017 års nivå).

Avgiftsutrymme i förhållande till inkomst

Enligt socialtjänstlagen² får avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård inte uppgå till ett så stort belopp att brukaren inte "förbehålls" tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader. Kommunen har därmed inte möjlighet att ta ut full avgift av alla brukare till följd av att vissa saknar avgiftsutrymme (betalningsförmåga). Kommunen fastställer nivån för hur mycket brukaren ska ha kvar för sina personliga behov och normala

---

¹ SoL 8 kap 5 §

² SoL 8 kap 6 §

levnadskostnader *förbehållsbeloppet* (*minimibeloppet* enligt socialtjänstlagen eller mer).

Minimibelopp enligt socialtjänstlagen

Det finns ett fastställt minimibelopp för vad brukaren ska ha kvar om avgift ska kunna tas ut för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Enligt socialtjänstlagen ska minimibeloppet täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, radio- och TV-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.³

Minimibeloppet utgår från Konsumentverkets beräkningar avseende hushållskostnader.⁴

Minimibeloppet ska enligt socialtjänstlagen utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
2. 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Nivån för minimibeloppet ändras årligen utifrån prisbasbeloppet.

Om brukarens kostnader överstiger normalkostnader för sådant som minimibeloppet ska täcka eller om brukaren har andra varaktigt fördyrande levnadsomkostnader om minst ett par hundra kronor per månad, kan ett individuellt tillägg beviljas.⁵

Förbehållsbelopp i Lund

Lund har med nuvarande modell fastställt högre förbehållsbelopp än vad som krävs enligt socialtjänstlagen, dvs förbehållsbeloppet är högre än minimibeloppet.

Förbehållsbeloppet, medlen brukaren ska ha kvar för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (inkl. kost) innan avgift kan tas ut (för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård) varierar i Lund utifrån brukarens ålder, om brukaren bor i ordinärt eller särskilt boende, samt utifrån om brukaren är ensamstående eller sammanboende.

Ordinärt boende och insats i LSS-boende	Procent av prisbasbeloppet Lund	Kronor/månad 2018 Lund
Hushållstyp		
³ SoL 8 kap 7§		
⁴ Proposition 2000/01:149 s.39		
⁵ Prisbasbelopp		
⁵ Proposition 2000/01:149 s.59		

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

2018 45 500 kr		
Ensamstående över 65 år	140,87%	5 341 kr
Sammanlevande makar o sambor över 65 år	118,80%	4 505 kr
Ensamstående 19-64 år	155,49%	5 896 kr
Sammanlevande makar o sambor 19-64 år	129,02%	4 892 kr

Särskilt boende enligt SoL 4§1	Procent av prisbas- beloppet Lund	Kronor/ månad 2018 Lund
Prisbasbelopp 2018 45 500 kr		
Över 65 år	83,64%	3 171 kr
Kostavgift 2018	Rörlig	2 000 kr
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		5 171 kr
19-64 år	100,08%	3 795 kr
Kostavgift 2018	Rörlig	2 000 kr
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		5 795 kr

Lunds fastställda förbehållsbelopp i särskilt boende enligt SoL består av en fast procentsats knutet till prisbasbeloppet och en rörlig del knutet till kostavgiften. Kostavgiften 2018 är fastställd till 2000 kr/mån. Kostavgiften är idag rörlig och justeras enligt nuvarande beslut årligen utifrån vad som angetts gällande livsmedelskostnaderna i Konsumentverkets årliga beräkningsunderlag ”Koll på pengarna”

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012**Förbehållsbelopp medflyttande parboende i Lunds kommun**

Medflyttande parboende enligt SoL Över 65 Prisbasbelopp 2018 44 500 kr	Procent av prisbas- beloppet Lund	Kronor/ månad 2018 Lund
Över 65 år Huvudmål	70,04% ⁶	2597 kr
Kostavgift huvudmål +livs- medel	Rörlig	2659 kr ⁷
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		5256 kr
Över 65 år alla måltider	70,04% ⁸	2597 kr
Kostavgift medflyttande alla måltider	Rörlig	4149 kr ⁹
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		6746 kr

⁶ Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg, 2012-02-01, Avgifter inom äldre- och handikappomsorg 2012

⁷ Fastställt 2010-12-08 § 142, 2010-06-09 § 84, 2017-12-13 § 108

⁸ Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg, 2012-02-01, Avgifter inom äldre- och handikappomsorg 2012

⁹ Vård- och omsorgsnämnden 2010-06-09 § 84, 2017-12-13 § 108

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

Medflyttande parboende enligt SoL 19-64 Prisbasbelopp 2018 45 500 kr	Procent av prisbasbeloppet Lund	Kronor/månad 2018 Lund
19-64 år Huvudmål	76,54% ¹⁰	2902 kr
Kostavgift huvudmål +livsmedel	Rörlig	2659 kr ¹¹
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		5561 kr
19-64 år alla måltider	76,54% ¹²	2902 kr
Kostavgift medflyttande alla måltider	Rörlig	4149 kr ¹³
Summa förbehållsbelopp inkl. kostavgift:		7051 kr

Beräkning avgiftsutrymme - ordinärt boende

Brukarens betalningsförmåga räknas ut utifrån inkomst, bostadskostnad och förbehållsbelopp, det kallas brukarens *avgiftsutrymme*.

Beräkning avgiftsutrymme

Bruttoinkomster inklusive eventuellt bostadstillägg (eller motsvarande)
 Minus skatter
 Minus faktisk bostadskostnad
 Minus generellt **förbehållsbelopp** (lägst minimibeloppet enligt socialtjänstlagen)
 Minus individuellt **förbehållsbelopp** (i förekommande fall)
 = **Avgiftsutrymme**

¹⁰ Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg, 2012-02-01, Avgifter inom äldre- och handikappomsorg 2012

¹¹ Fastställt 2010-12-08 § 142, 2010-06-09 § 84, 2017-12-13 § 108

¹² Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg, 2012-02-01, Avgifter inom äldre- och handikappomsorg 2012

¹³ Vård- och omsorgsnämnden 2010-06-09 § 84, 2017-12-13 § 108

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012**Beräkning avgiftsutrymme - särskilt boende**

I beräkningen av avgiftsutrymmet för brukare i särskilt boende enligt SoL tas det hänsyn till kostavgiften så att den ingår i förbehållsbeloppet. Den del av förbehållsbeloppet som avser kost är därmed en rörlig andel av prisbasbeloppet.

Beräkningen av brukarens avgiftsutrymme i särskilt boende SoL¹⁴

Bruttoinkomster inklusive eventuellt bostadstillägg (eller motsvarande)
 Minus skatter
 Minus kostavgift
 Minus hyra
 Minus fastställt förbehållsbelopp exklusive kostavgift
 Minus individuellt förbehållsbelopp i förekommande fall
 =**Avgiftsutrymme**

Negativt avgiftsutrymme

I de fall de sammanlagda avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård är högre än avgiftsutrymmet måste kommunen minska avgifterna så de inte överstiger avgiftsutrymmet. I de fall avgiftsutrymmet är negativt, dvs brukaren saknar medel motsvarande förbehållsbeloppet, har kommunen ingen skyldighet att betala ut mellanskillnaden till brukaren.¹⁵

I Lunds nuvarande modell för ordinärt boende nollställs avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård om brukaren har ett negativt avgiftsutrymme. I den nuvarande modellen för särskilt boende nollställs avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård *men* hyra och kostavgift tas ut även om brukaren har ett negativt avgiftsutrymme.

Förbehållsbelopp styr även begränsning av hemtjänstavgift

Vid fastställande av hemtjänstavgift har Lund idag valt att inte ta ut full hemtjänstavgift om hemtjänstavgiften utgör en viss procentandel av den enskildes avgiftsutrymme. (Avgiftsutrymmets storlek påverkas av förbehållsbeloppet.)

Hemtjänstnivå 1, avgiften begränsning 60 % av avgiftsutrymmet.
 Hemtjänstnivå 2, avgiften begränsning 70 % av avgiftsutrymmet.
 Hemtjänstnivå 3, avgiften begränsning 80 % av avgiftsutrymmet.
 Hemtjänstnivå 4, avgiften begränsning 100 % av avgiftsutrymmet.

¹⁴ Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre och handikappomsorg, 2012-02-01, Avgifter inom äldre- och handikappomsorg 2012

¹⁵ Det finns dock möjlighet söka försörjningsstöd inom socialförvaltningen.

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

2. NUVARANDE MODELL FÖR SUBVENTION AV BOSTADSKOSTNADER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Nedan följer en beskrivning av nuvarande modell för subvention av bostadskostnader för personer med funktionsnedsättning. Nämnden har ingen motsvarande subvention av bostadskostnader för äldre.

Vård- och omsorgsnämndens modell gällande subvention av bostäder för personer med funktionsnedsättning har två olika ändamål.

- **Maxhyra** - begränsar hyresuttaget av brukare med funktionsnedsättning i LSS-bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad (LSS 9 § 9).
- **Kommunalt bostadsbidrag (KBH)** - genom nuvarande inriktning subventioneras bostadskostnader för enskilda personer med funktionsnedsättning främst i ordinärt boende.

Avseende det kommunala ansvaret för bostäder för personer med funktionsnedsättning finns det dock en grundläggande skillnad mellan LSS-bostad och ordinärt boende.

Kommunen har skyldighet enligt lag att tillhandahålla särskilt boende till personer med funktionsnedsättning utifrån LSS-lagstiftningen. Brukare som beviljas LSS-bostad är hänvisade till den bostad som anvisats, det finns inte möjlighet att välja en lägenhet med lägre hyra. Det innebär också att det måste vara möjligt för brukaren att bo där oavsett inkomst. Idag kan kommunen tillgodose den skyldigheten genom en fastställd maxhyra oavsett inkomst och att de brukare som inte har tillräckliga medel kan söka försörjningsstöd. Ansvaret för ordinärt boende är dock inte en kommunal skyldighet.

Maxhyra

2006 beslutade vård- och omsorgsnämnden om hyressubvention genom fastställande av ett maximalt hyresbelopp för LSS-bostad. Maxhyran justeras i samband med att Försäkringskassans belopp för maxhyra som används som grund för beräkning av särskilt bostadstillägg justeras. 2017 är därmed det maximala hyresbeloppet fastställt till 6 200 kr per månad för bostäder med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad.¹⁶

Maxhyran gäller alla oavsett inkomst.

Motsvarande subvention avseende hyran finns inte för brukare inom särskilt boende för äldre.

---

¹⁶ Voo 2006-04-19 § 59, 2010-12-08 § 141

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012***Kommunalt bostadsbidrag, KBH***

Kommunalt bostadsbidrag i Lund, KBH infördes 1964.¹⁷ Subventionen syftar bla till att stimulera personer med funktionsnedsättning att skaffa sig moderna och lättskötta bostäder, som är lämpliga utifrån personens funktionsnedsättning.

KBH avser att i princip täcka den merkostnad för bostaden som orsakas av den enskildes funktionsnedsättning, som

- Merkostnad pga att funktionsnedsättningen i sig medför behov av en större bostad än annars.
- Merkostnad pga att funktionsnedsättningen i sig medför behov av en särskilt belägen lägenhet.
- Merkostnad pga bostadens utformning.

Enligt praxis har KBH endast i mindre utsträckning beviljats för personer med funktionsnedsättning som beviljats bostad enligt SoL eller LSS 9 § 9.¹⁸ Ett särskilt beslut har dock fattats avseende bostäder med särskild service på Valdemarsväg där 14 % av hyreskostnaden berättigar till KBH.¹⁹ För grupp- och servicebostäder har vård- och omsorgsnämnden istället en generell subvention, maxhyra (enligt ovan).

Nuvarande modell för subvention gäller alla oavsett inkomst.

3. UTREDNINGSUPPDRAGET

I Ekonomi- och verksamhetsplan 2016-2018 beslutade kommunfullmäktige att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att göra en översyn av förbehållsbeloppen.

Vård- och omsorgsnämnden står inför krav på budgetanpassningar för kommande år. Den ökande andelen äldre och allt större krav på kvalificerad vård- och omsorg i hemmet ställer också krav på god resursanvändning och hållbar långsiktig planering för att säkra den ekonomiska långsiktigheten. Internbudget och verksamhetsplan 2016 innehåller vård- och omsorgsnämndens särskilda uppdrag till förvaltningen²⁰. Mot bakgrund av kommunens ekonomiska förutsättningar skulle ett antal utredningsuppdrag genomföras bla;

Översyn av

- avgifter och förbehållsbelopp
- subventioner för LSS-bostäder

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott fastställde särskilda utredningsdirektiv till vård- och omsorgsförvaltningen.²¹

---

¹⁷ Stadsfullmäktige 1964-03-20 § 80

¹⁸ Utvecklingsledare, handläggare KBH 2016-05.

¹⁹ Av socialnämnden som tidigare svarade för KBH. Utvecklingsledare, handläggare KBH 2016-05

²⁰ Verksamhetsplan med internbudget 2016 sid. 23

²¹ Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2016-01-27 § 6

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012***AU:s utredningsdirektiv - översyn av avgifter och förbehållsbelopp***

Översynen syftar till att utreda möjligheten att höja intäkterna via ändring av förbehållsbelopp och avgifter. Även ersättningar för kostnader i samband med utförande av LSS-insatser ska studeras.

Målet är att till vård- och omsorgsnämnden överlämna

- förslag till nya avgifter och taxor som innebär ökade intäkter.
- förslag som innebär minskad administration i avgiftshanteringen.
- översyn av förbehållsbeloppen.

Uppdraget är avgränsat till avgifter och förbehållsbelopp avseende vård- och omsorgsnämndens verksamhet.

AU:s utredningsdirektiv - översyn av subventioner för LSS-bostäder

Översynen av hyressubventionerna ska genomföras i syfte att se om utformningen av subventionerna är rätt utformad. Möjligheten att subventionen ska vara inkomstprövad ska belysas.

Målet är att till vård- och omsorgsnämnden överlämna

- förslag om en hyressubvention som innebär att stöd utgår till de brukare som bedöms ha behov av subvention.

Uppdraget är avgränsat till att brukare som inte har tillräcklig inkomst för att betala hyra för en LSS-bostad ska beviljas subvention, så att beslutet om LSS-bostad kan verkställas.

***4. FÖRSLAG TILL NY MODELL FÖR BEGRÄNSAT
AVGIFTSUTTAG******Förslag förbehållsbelopp ordinärt boende******Övervägande gällande förbehållsbelopp för ordinärt boende***

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har bedömt att nuvarande förbehållsbelopp för ordinärt och särskilt boende bör höjas med 200 kr. Höjningen är en anpassning till förändringar, tex inköp via matkasse i hemvården.

Nytt förslag höjning av förbehållsbeloppet 200 kr

Tidpunkt förändring

Förändringen föreslås from den 1 februari 2019.

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

NUVARANDE			FÖRSLAG		
Ordinärt boende insats i LSS-boende Hushållstyp Prisbasbelopp 2018 45500 kr	Procent av prisbasbeloppet Lund	Kronor/månad 2018 Lund	Procent av prisbasbeloppet	Kronor/månad 2018	Ökning i förhållande till nuvarande förbehållsbelopp kr/månad 2018
Ensamstående över 65 år	140,87%	5 341 kr	146,14%	5 541 kr	+200 kr
Sammanlevande makar o sambor över 65 år	118,80%	4 505 kr	124,09%	4 705 kr	+200 kr
Ensamstående 19-64 år	155,49%	5 896 kr	160,77%	6 096 kr	+200 kr
Sammanlevande makar o sambor 19-64 år	129,02%	4 892 kr	134,29%	5 092 kr	+200 kr

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012**Förslag förbehållsbelopp särskilt boende****Övervägande gällande förbehållsbelopp för särskilt boende enligt SoL**

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har bedömt att nuvarande förbehållsbelopp för ordinärt och särskilt boende bör höjas med 200 kr. Höjningen är en anpassning till förändringar.

Nytt förslag höjning av förbehållsbeloppet 200 kr

Tidpunkt förändring- Förändringen föreslås from den 1 februari 2019.

NUVARANDE			FÖRSLAG		
Särskilt boende enl. Sol Prisbasbelopp 2018 45 500 kr	Procent av prisbasbeloppet Lund	Kronor/månad 2018 Lund	Procent av prisbasbeloppet	Kronor/månad 2018	Ökning i förhållande till nuvarande förbehållsbelopp kr/månad 2018
över 65 år	83,64% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 171 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 371 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen	+200 kr
19-64 år	100,08% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 795 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 995 kr exklusive kostavgift som fastställs årligen	+200 kr

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012***Förbehållsbelopp medflyttande i PARBOENDE***

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår även nya förbehållsbelopp för medflyttande i parboende.

Medflyttande i parboende särskilt boende

- Då personen i parboende väljer att endast äta huvudmålet på boendet och betala kupongpris för detta.

Förbehållsbeloppet föreslås vara detsamma som för en person i särskilt boende 88,91%/105,36% av prisbasbeloppet **exklusive beräknad livsmedelskostnad huvudmål enligt konsumentverket och exklusive merkostnad för faktisk kostavgift för huvudmålet (räknas om årligen).**

Kostavgift för huvudmål vid parboende är kupongpris för part som endast äter huvudmålet på det särskilda boendet enligt beslut 2010-06-09 § 84 (räknas om årligen).

Kostavgift 2018 som föreslås läggas till förbehållsbeloppet enligt ovan=(kostnad för livsmedelskostnad 2018-40 % av livsmedelskostnaden för huvudmål²²) + kostnad kupong (häfte) 2018*30 måltider/månad(genomsnitt)=2000kr-0,40*2000kr+41kr*30= 2430 kr år 2018 (räknas om årligen)

- Då personen i parboende väljer att ha månadsabonnemang och äta samtliga måltider på boendet och betalar särskilt fastställd avgift för detta.

Förbehållsbeloppet föreslås vara detsamma som för en person i särskilt boende 88,91%/105,36% av prisbasbeloppet **exklusive faktisk kostnad för kostavgift gällande person i parboende (räknas om årligen).**

Kostavgift vid parboende vid månadsabonnemang 2018=4149kr/månad²³ enligt beslut 2010-06-09 § 84 (räknas om årligen).

---

²² Kostnaden dygnsportion beräknas huvudmål 40 %.

²³ Enligt beslut 2010-06-09 § 84

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

NUVARANDE			FÖRSLAG		
Medflyttande parboende enl SoL4§1	Procent av prisbasbelopp 2018	Kronor/månad 2018	Procent av prisbasbelopp 2018	Kronor/månad 2018	Ökning i förhållande till nuvarande förbehållsbelopp kr/mån 2018
Hushållstyp			Som person i särskilt boende exklusive beräknad kostnad för kost parboende	Som person i särskilt boende exklusive beräknad kostnad för kost parboende	
Prisbasbelopp 2018 45500 kr					
Medflyttande parboende boende huvudmålet över 65 år	70,04% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	5256 kr	88,91% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 371 +2430= 5801 kr	545 kr
Medflyttande parboende samtliga måltider över 65 år	70,04% exklusive kostavgift som fastställs årligen	6746kr	88,91% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 371 kr +4149= 7520 kr	774 kr
Medflyttande parboende huvudmålet 19-64 år	76,54% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	5561 kr	105,36% exklusive beräknad livsmedelskostnad + kostavgift som fastställs årligen	3 995 +2430= 6425 kr	864 kr
Medflyttande parboende samtliga måltider 19-64 år	76,54% exklusive kostavgift som fastställs årligen	7051 kr	105,36% exklusive kostavgift som fastställs årligen	3 995 kr +4149= 8144 kr	1093 kr

5. FÖRSLAG TILL NY MODELL FÖR SUBVENTION AV BOSTADSKOSTNADER

Ny inriktning inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag, KBH – riktas mot brukare LSS-bostad med särskild service för vuxna

Avseende det kommunala ansvaret för bostäder för personer med funktionsnedsättning finns det en grundläggande skillnad mellan LSS-bostad och ordinärt boende.

Kommunen har skyldighet enligt lag att tillhandahålla särskilt boende till personer med funktionsnedsättning utifrån LSS-lagstiftningen. Det innebär också att det måste vara möjligt för brukaren att bo där oavsett inkomst. Idag kan kommunen tillgodose den skyldigheten genom en maxhyra för LSS-bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad (LSS 9 § 9) *oavsett inkomst*, de brukare som trots hyresbegränsningen inte har tillräckliga medel kan söka försörjningsstöd.

Maxhyran begränsar därmed hyran för alla brukare i LSS-bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad *oavsett inkomst*. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår att nuvarande maxhyra ersätts av en ny modell som istället avser att subventionera de brukare i LSS-bostad med särskild service för vuxna som har *lägre inkomster*. Ett kommunalt bostadsbidrag bör vara inkomstrelaterat.

Negativt avgiftsutrymme

Negativt avgiftsutrymme betyder att den enskilde inte har tillräckliga medel som uppnår det fastställda förbehållsbeloppet.

Det finns kommuner som *vid begränsad inkomst* beviljar kommunalt bostadsbidrag till brukare med *LSS-bostad*, tex Gävle och Göteborg. Göteborg betalar ut kommunalt bostadsbidrag om brukare i LSS-boende inte har kvar tillräckliga medel då hyran har betalats. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott vill lyfta fram att bidragsmodellen är viktig så att Försäkringskassan inte drar in möjlighet för brukaren att beviljas Statligt bostadstillägg. Det är viktigt att Försäkringskassan inte bedömer det som en hyresnedsättning. I Göteborg har man fått göra om sitt system då reducering av hyrorna avseende LSS-bostäder medförde att Försäkringskassan avslog ansökningar om Statligt bostadstillägg. (Bidrag istället för reducering av hyror innebär dock ökad administration).

Förslag ny inriktning inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag LSS-bostad

Kommunalt bostadsbidrag är inte en kommunal skyldighet.

Enligt lag 2009:47 om vissa kommunala befogenheter 2 kap 6 § får kommuner lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad.

För att brukare som tilldelats en bostad utifrån beslut om LSS-bostad med särskild service för vuxna (LSS 9 § 9) ska ha medel kvar att leva på då hyran har betalats, föreslår vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att ett inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag betalas ut om brukare i LSS- bostad inte kommer upp i det fastställda förbehållsbeloppet. Det kommunala bostadsbidraget avser dock maximalt den del av hyran som överstiger den av riksdagen fastställda skäliga bostadskostnaden inom förmånen särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. (Dvs år 2018 den del av hyran som överstiger 6 620/3 310 kr).

Konstruktionen att betala ut ett kommunalt bostadsbidrag istället för att reducera hyran är en följd av regelverket som styr Försäkringskassans beviljade av Statligt bostadstillägg. Enligt Socialförsäkringsbalken 2010:110 101 kap 8 § lämnas Statligt bostadstillägg inte för sådan bostadskostnad som fastställts med beaktande av den försäkrades inkomst. Det innebär att om vård- och omsorgsnämnden istället skulle reducera hyran för en brukare till följd av lägre inkomst förlorar brukaren enligt Socialförsäkringsbalken rätten till Statligt bostadstillägg.

Kommunalt bostadsbidrag är en icke lagreglerad insats, som kommunen själv beslutar om utifrån 2 kap 6 § Lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Beslutet kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär, dock kan beslutets laglighet prövas utifrån beslutet.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott bedömer att den föreslagna inkomstrelaterade inriktningen på KBH är angelägen då den syftar till att ge ekonomiskt stöd till den grupp brukare i särskilt boende som har *lägre inkomster*.

Förslag Riktlinje och tillämpningsanvisning kommunalt bostadsbidrag för brukare i LSS-bostad med särskild service för vuxna se bilaga. Brukarens inkomst föreslås beräknas utifrån den inkomstberäkning som görs för beräkning av brukarens avgiftsutrymme. Vid bedömning av brukarens rätt till/omfattning av kommunalt bostadsbidrag föreslås dock även eventuellt äldreförsörjningsstöd ingå vid beräkningen av brukarens inkomst. Äldreförsörjningsstödet syftar till att garantera de över 65 år som har låg pension eller ingen pension alls en skälig levnadsnivå. Äldreförsörjningsstöd är ett statligt stöd för att kunna betala för försörjning och boende.

Upphörande nuvarande inriktning KBH

Om nuvarande inriktning kommunalt bostadsbidrag, KBH skulle upphöra kan det påverka enskilda personers ekonomi. Staten svarar för olika former av stöd avseende bostadskostnader.

Bostadsstöd enligt Socialförsäkringsbalken

Statligt bostadstillägg kan sökas av den som får sjukersättning, pension eller vissa liknande förmåner. Vid beräkning av statligt bostadstillägg beaktas från 2018 96 % av bostadskostnaden per månad beaktas som inte överstiger 5 000 kr för den som är ogift och 2 500 kr för den som är

gift. Därutöver beaktas 70 % av bostadskostnaden per månad av den del som överstiger 5 000 kr men inte 5 600 kr för den som är ogift och den del som överstiger 2 500 kr men inte 2 800 kr för den som är gift. För de över 65 år läggs 340 kr till bostadskostnaden för ogifta och 170 kr för gifta.²⁴

Vid lägre inkomst kan det finnas rätt till **särskilt bostadstillägg**, för personer över 65 år kan även finnas möjlighet till äldreförsörjningsstöd. För att beräkna särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd finns också en begränsning gällande vilken bostadskostnad som beaktas, bostadskostnad som beaktas är från 2018 maximalt 6 620 kr för ogifta och 3 310 kr för gifta.²⁵ Vård- och omsorgsnämnden nuvarande maxhyra för LSS-bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad (LSS 9 § 9) har satts utifrån nivån för bostadskostnad som beaktas för ogifta.²⁶

För en försäkrad som har fått tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning finns möjlighet söka **boendetillägg** som ett kompletterande bidrag.²⁷ Storleken på boendetillägget beror på om den försäkrade är gift eller ogift samt på antalet barn som finns i hushållet. Även den sökandes inkomst beaktas.²⁸

Dessutom finns möjlighet söka **bostadsbidrag** för barnfamiljer eller personer 18-28 år.

Nackdelar nuvarande kommunala bostadsbidrag, KBH

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott bedömer att nuvarande modell av kommunalt bostadsbidrag, KBH kan ha betydelse för det nuvarande syftet; att stimulera personer med funktionsnedsättning att skaffa moderna och lättskötta bostäder, lämpliga med hänsyn till den enskildes funktionsnedsättning.

Nuvarande KBH är dock inte lagstyrt utan ett frivilligt bidrag som kommunen har inrättat. Vissa kommuner erbjuder bostadsbidrag på frivillig grund. Eftersom bidraget är frivilligt ser regelverket olika ut i de kommuner som erbjuder kommunalt bostadsbidrag. KBH finns i ett fåtal av landets kommuner.²⁹

KBH regleras i vård- och omsorgsnämndens reglemente som fastställs av kommunfullmäktige. Enligt § 2 ansvarar vård- och omsorgsnämnden för beslut om kommunalt bostadsbidrag till personer med

---

²⁴ Socialförsäkringsbalk 2010:110, 102 kap § 22

²⁵ Socialförsäkringsbalk 2010:110, 102 kap § 27

²⁶ Fram tom 2017 har nivån/maxhyran varit 6 200 kr för ensamstående.

²⁷ Socialförsäkringsbalk 2010:110, 103 b kap § 2

²⁸ Boendetillägg, FK vägledning ver, 3 2012:3 S 29

²⁹ www.habilitering.se/funktionshinderguiden Stockholms läns landsting

funktionsnedsättning. Nuvarande anvisningar avseende KBH i Lund gäller från 2009-01-01.³⁰

Förvaltningen har de senaste åren upplevt att nuvarande kommunala bostadsbidrag, KBH inte är optimalt. KBH i Lund är inte inkomstprövat, vilket skiljer sig från såväl statliga bidrag som kommunalt bostadsbidrag i flera andra kommuner. I studerade kommuner som de senaste åren infört former av kommunalt bostadsbidrag (Täby, Partille, Kungsbacka, Gävle) avser det kommunala bostadsbidraget bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad. Lunds kommunala bostadsbidrag genom KBH vänder sig främst till personer i ordinärt boende.

Det nuvarande regelverket för KBH i Lund är otydligt och handläggningen kräver ett nytt regelverk om bidraget ska bevaras med nuvarande inriktning.

Information om KBH har endast funnits i begränsad utsträckning. Vård- och omsorgsförvaltningen har endast informerat allmänheten om möjligheten att söka KBH via Stöd- och serviceguiden. Det kan finnas invånare i Lund som idag inte söker förmånen men som skulle vara berättigade bidraget enligt nuvarande regelverk. Om nuvarande form av KBH ska bevaras och möjligheten att söka KBH skulle bli känt för alla med funktionsnedsättning i Lund, vilket utifrån kommunallagens likabehandlingsprincip bedöms nödvändigt, antar vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att vård- och omsorgsnämndens utgifter för KBH skulle öka.

Omfattning nuvarande inriktning kommunalt bostadsbidrag, KBH
48 personer var beviljade KBH 2016-05-30. Det genomsnittliga bidraget per person var 890 kr/månad (min 135 kr/månad och max 3053 kr/månad). Det är inte många som ansöker om KBH. 7 st nya ansökningar om KBH inkommit 2013-2016-05-30 (4 inkom 2014 då skrev in att KBH skulle anges i Inkomst och bostadsförfrågan.)

Ny inriktning inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag, KBH – riktas mot personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende/annan särskilt anpassad bostad LSS

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade 2018-01-31 § 2 att förvaltningen ska se över regelverket för nuvarande Kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning (KBH) till exempel enligt Göteborgsmodellen med inriktningen att det ska vara kvar. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har därmed tagit fram förslag till riktlinjer för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende (KBH).

---

³⁰ Anvisningar Kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning (KBH), socialförvaltningen Lund 2009-01-01

Om nuvarande inriktning på Kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning (KBH) ska vara kvar föreslår vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för dessa. Utifrån riktlinjerna föreslås vård- och omsorgsnämnden få i uppdrag av kommunfullmäktige att besluta om mer detaljerade tillämpningsregler. Vård- och omsorgsnämnden avgör därmed frågor om tolkningen och tillämpningen av riktlinjerna för KBH. Det bedöms innebära en möjlighet till större flexibilitet vid behov av eventuella förändringar.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har med utgångspunkt från Göteborgsmodellen tagit fram förslag till riktlinjer för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende (KBH). Enligt Göteborgsmodellen beviljas kommunalt bostadsbidrag baserat på Lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Enligt 2 kap 6 § får kommuner lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad.

Huvudprinciperna för vård- och omsorgsnämndens arbetsutskotts förslag är att det kommunala bostadsbidraget ska:

- underlätta för personer med en varaktig funktionsnedsättning att få en ändamålsenlig bostad.
- att kompensera hushåll för en bostadskostnad, som utifrån särskilda behov kopplade till varaktig funktionsnedsättning, innebär en merkostnad för bostaden. KBH syftar inte till att kompensera personer med varaktig funktionsnedsättning för låga inkomster.
- sökanden ska visa att denne har en varaktig funktionsnedsättning som ställer särskilda krav på bostadens utformning
- sökande ska visa att en merkostnad för bostaden uppstår på grund av den varaktiga funktionsnedsättningen.
- bostaden ska vara ändamålsenlig med hänsyn till den funktionsnedsattes särskilda behov och utrustad så att den är lämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen.
- storleken på KBH fastställs genom beräkning av sökandens bostadskostnad. Bostadskostnaden minskas med den egna angivna andelen av bostadskostnaden. Skillnaden kan betalas ut i form av KBH.

Målgruppen främst personer som har merkostnad till följd av sin funktionsnedsättning pga behov av extra bostadsyta - tex för behov använda rullstol vid förflyttning, förvaring av hjälpmedel eller utrymme

för personliga assistenter. Annat skäl till merkostnad till följd av sin funktionsnedsättning kan vara att personen har behov av närhet till samhällsservice.

Enligt Göteborgsmodellen kan kommunalt bostadsbidrag beviljas om man till följd av sin funktionsnedsättning flyttat till den bostad man bor i och den tidigare bostaden inte motsvarat behovet. Normalt gäller därmed kommunalt bostadsbidrag ej de som redan bor i en lämplig och funktionell bostad när funktionsnedsättningen uppstår. Vid kraftigt sänkt inkomst när funktionsnedsättning uppstår föreslår dock vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att undantag kan göras, och KBH beviljas, om den enskilde bor i en redan lämplig och funktionell bostad.

Med nuvarande KBH i Lund styrs storleken på KBH av en skattning av merkostnaden till följd av funktionsnedsättningen i det individuella fallet. Vård- och omsorgsförvaltningens handläggare av nuvarande KBH har lyft fram att det är svårt att skatta denna merkostnad.

En skillnad med förslaget är att storleken på KBH istället styrs av den del av hyran som får tas med i beräkningen samt av den funktionsnedsattes egen andel av hyran utifrån inkomst. Den sökande måste kunna visa att det finns en merkostnad för boendet till följd av den varaktiga funktionsnedsättningen.

Göteborgs stads kostnad för KBF var 1 857 tkr (2017). Vid årsskiftet 2017/2018 var det 96 personer som var beviljade KBF.³¹ Då Göteborg har fler invånare än Lund skattas grovt kostnad för KBF till 500 -1 000 tkr. Dessutom tillkommer administrativa kostnader för handläggning och utbetalning (utbetalningssystem).

Förslag till Riktlinjer för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende (KBH), se bilaga.

Ny inriktning inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag, KBH – riktas mot brukare särskilt boende för äldre

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott bedömer att en subventionen bör införas även för äldre som utifrån sin inkomst inte har tillräckliga medel kvar då de betalat hyra för en bostad **de tilldelats av vård- och omsorgsnämnden**. Det som särskiljer brukare som beviljas en bostad enligt SoL från personer i ordinärt boende är att de oavsett hyresnivå är hänvisade till den bostad som anvisats, det finns inte möjlighet att välja en lägenhet med lägre hyra.

Negativt avgiftsutrymme särskilt boende för äldre enligt SoL

Negativt avgiftsutrymme betyder att den enskilde inte har tillräckliga medel som uppnår det fastställda förbehållsbeloppet.

---

³¹ Telefonsamtal handläggare KBF Göteborg 2018-03-09

Lunds nuvarande modell vid negativt avgiftsutrymme

I nuvarande modellen för särskilt boende nollställs avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård *dock* tas hyra och kostavgift ut.

Exempel modell andra kommuner vid negativt avgiftsutrymme

I särskilt boende nollställs alla avgifter för vård och service vid negativt avgiftsutrymme, *dock* debiteras den boende normalt en kostavgift. I vissa inkomstlägen innebär kostavgiften att brukaren inte har tillräckliga medel kvar för övriga utgiftsposter som ingår i förbehållsbeloppet. Många kommuner hanterar detta problem genom att jämka (dvs minska) kostavgiften om brukaren inte uppnår lagstadgat förbehållsbelopp för övriga utgiftsposter. Andra kommuner (varav Lund är en) hänvisar brukaren att söka försörjningsstöd hos socialtjänsten för att täcka sina kostnader.³²

Göteborg stad har även kommunalt bostadsbidrag till brukare inom särskilt boende för äldre. I Göteborgs stad består det kommunala bostadsbidraget för särskilt boende för äldre av ett avdrag på hyran och kostavgiften om brukaren inte kommer upp i ett garantibelopp då hyran och kostavgiften är betald.

Förslag ny inriktning inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag äldreomsorg, särskilt boende för äldre

Kommunalt bostadsbidrag är inte en kommunal skyldighet. Enligt lag 2009:47 om vissa kommunala befogenheter 2 kap 6 § får kommuner lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad.

För att brukare som tilldelats en bostad utifrån beslut om särskilt boende enligt SoL ska ha medel kvar att leva på då hyran är betald, föreslår vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att ett inkomstrelaterat kommunalt bostadsbidrag betalas ut om brukare i särskilt boende enligt SoL inte kommer upp i det fastställda förbehållsbeloppet. Det kommunala bostadsbidraget avser dock maximalt den del av hyran som överstiger den av riksdagen fastställda skäliga bostadskostnaden inom förmånen särskilt bostadstillägg och äldreomsörjningsstöd. (Dvs år 2018 den del av hyran som överstiger 6 620 kr.)

För personer i särskilt boende för äldre enligt SoL föreslås att för att säkerställa förbehållsbeloppet sker det kommunala bostadsbidraget i första hand genom avdrag på kostavgiften. Om det inte räcker att minska kostavgiften för att säkerställa förbehållsbeloppet betalas resterande beviljat kommunala bostadsbidrag ut. Reducering av avgift kräver mindre administration än utbetalande av bidrag.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott vill lyfta fram att bidragsmodellen är viktig så att Försäkringskassan inte drar in möjlighet

---

³² www.socialstyrelsen.se/fragorochsvar

för brukaren att beviljas Statligt bostadstillägg. Det är viktigt att Försäkringskassan inte bedömer det som en hyresnedsättning.

Konstruktionen att betala ut ett kommunalt bostadsbidrag istället för att reducera hyran är en följd av regelverket som styr Försäkringskassans beviljade av statligt bostadstillägg. Enligt Socialförsäkringsbalken 2010:110 101 kap 8 § lämnas Statligt bostadstillägg inte för sådan bostadskostnad som fastställts med beaktande av den försäkrades inkomst. Det innebär att om vård- och omsorgsnämnden istället skulle reducera hyran för en brukare till följd av lägre inkomst förlorar brukaren enligt Socialförsäkringsbalken rätten till Statligt bostadstillägg.

Kommunalt bostadsbidrag är en icke lagreglerad insats, som kommunen själv beslutar om utifrån 2 kap 6 § Lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47). Beslutet kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär, dock kan beslutets laglighet prövas utifrån beslutet.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott bedömer att den föreslagna nya inkomstrelaterade inriktningen på KBH är angelägen då den syftar till att ge ekonomiskt stöd till den grupp brukare i särskilt boende som har lägre inkomster.

Förslag Riktlinje och tillämpningsanvisning kommunalt bostadsbidrag för brukare i särskilt boende för äldre se bilaga. Brukarens inkomst föreslås utifrån den inkomstberäkning som görs för beräkning av brukarens avgiftsutrymme i Lund. Vid bedömning av brukarens rätt till/omfattning av kommunalt bostadsbidrag föreslås dock även eventuellt äldreförsörjningsstöd ingå vid beräkningen av brukarens inkomst. Äldreförsörjningsstödet syftar till att garantera de över 65 år som har låg pension eller ingen pension alls en skälig levnadsnivå. Äldreförsörjningsstöd är ett statligt stöd för att kunna betala för försörjning och boende.

Bruksvärdeshyra en förutsättning för införande ny inriktning KBH

Idag är inte samtliga LSS-bostäder inom vård- och omsorgsförvaltningen bruksvärdessatta. Vård- och omsorgsförvaltningen har tecknat andrahandsavtal med brukare med LSS-bostäder där hyran anges som nu gällande maxhyra. Ett eventuellt borttagande av maxhyran förutsätter åtgärder avseende avtalen så att bruksvärdeshyra kan införas på samtliga lägenheter. Dessutom krävs det att en ny förhandlingsordning tas fram. Det kan enligt bedömning av kommunens jurist komma att krävas förhandling med hyresgästföreningen, inte om hyreshöjningen, men avseende *införandetakten* på hyreshöjningen. Förvaltningen kan därför inte räkna med att kunna genomföra hyreshöjningen fullt ut den 1 februari 2019. Det bedöms dock inte få större ekonomiska konsekvenser då omfattningen av KBH är relaterat till hyran.

6. ÄNDRING VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDENS REGLEMENTE

Enligt vård- och omsorgsnämndens reglemente³³ svarar vård- och omsorgsnämnden för

- kommunalt bostadstillägg (bostadsbidrag) till personer med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår att reglementet ändras till att vård- och omsorgsnämnden svarar för

- beslut om kommunalt bostadsbidrag till brukare i LSS-bostad med särskild service för vuxna (LSS 9 § 9)
- beslut om kommunalt bostadsbidrag till brukare i särskilt boende för äldre (SoL 4 kap 1 §)
- beslut om kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende

7. ÖVRIGT AVSEENDE AVGIFTER

Kyrkoavgift

Församlingstillhörighet har from 1 januari 2017 upphört att vara ett folkbokföringsbegrepp. Det innebär att brukarnas uppgift om församlingstillhörighet inte finns med i folkbokföringsuppgifterna från skatteverket. Beräkning av kyrkoavgift enligt nuvarande metod är därför inte möjlig. Det är enligt lag inte tillåtet att efterfråga en persons trostillhörighet. Kommunfullmäktige behöver därför ta ställning till vilken avgiftssats för beräkning av kyrkoavgift som ska hanteras vid den preliminära skatteberäkning som utförs som grund för avgiftsbeslut avseende äldre- och handikappomsorg. Fram till att ett nytt beslut är fattat får den högsta kyrkoavgiften användas vid beräkningen då det är till fördel för den enskilde.

Församlingarna i Svenska kyrkan i Lund har olika avgiftssatser för kyrkoavgiften. Alternativen är att för alla invånare Lunds kommun använda

- A den högsta kyrkoavgiften.
- B den lägsta kyrkoavgiften.
- C den genomsnittliga kyrkoavgiften.

En kommun som valt att *inte* *alls* ta hänsyn till kyrkoavgiften fick förordnande av förvaltningsrätten att kyrkoavgift ska beaktas vid fastställande av avgiftsunderlaget.³⁴

³³ Antaget av kommunfullmäktige den 9 december 1999, § 173.

Ändrat av kommunfullmäktige den 24 februari 2011, § 30, den 27 oktober 2011, § 185 samt den 24 september 2015 § 178.

³⁴ Förvaltningsrätten i Uppsala mål nr 4574-16 E

Utifrån att det är frivilligt att tillhöra en kyrkan och att många idag inte är medlemmar i den svenska kyrkan, föreslås att den lägsta kyrkoavgiften tillämpas för alla invånare i Lunds kommun i den preliminära skatteberäkning som görs som grund för avgiftsbeslut.

Reducering av hemtjänstavgift vid uppehåll av annan orsak än sjukhusvistelse

För de dagar brukare vistas på sjukhus sker idag reduktion av avgiften, här föreslås ingen förändring.

Vid brukares frånvaro av annan orsak än sjukhusvistelse under hel/del av månad reduceras idag hemtjänstavgiften för tiden för frånvaro³⁵. (Gäller inte vid vistelse i annan kommun då vistelsekommunen utför insatsen.) Frånvaro ska anmälas minst en dag i förväg. Vid frånvaro som inte anmälts i tid reduceras inte avgiften.³⁶

Administration kring detta krävs av såväl avgiftshandläggare som utförare. För att minska administration föreslås att det för reduktion av avgiften (vid frånvaro av annan orsak än sjukhusvistelse) ska krävas uppehåll på minst 7 sammanhängande dagar. Frånvar oanmälan ska ske senast 24 h i förväg.

Den föreslagna ändringen kan jämföras med att med nuvarande regelverk på särskilt boende där avdrag på avgift för kost görs från och med den fjärde dagen brukaren har uppehåll.³⁷

Korttidsvistelse enligt 9:6 § LSS

Korttidsvistelse innebär att personer som har en funktionsnedsättning tillfälligt kan vistas på en korttidsenhet för att avlasta anhöriga. Vistelsen syftar även till att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till miljöombyte, stimulans och gemenskap med andra.

Enligt nuvarande beslut betalar samtliga brukare 2017 vid korttidsvistelse, oavsett ålder idag 10 kr för frukost, 29 kr för lunch/middag och 24 kr för kvällsmål, dvs 63 kr/dygn för kost.³⁸

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår att kostavgiften för korttidsvistelse utgår från Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnader.

Fördelningen av livsmedelskostnader över dygnet föreslås vara ungefär densamma som används vid beräkning av andra kostavgifter inom nämndens verksamhet. Då livsmedelskostnaden för mellanmålet dock bedöms relativt höga föreslås istället fördelningen 10 % för frukost och 20 % för mellanmål.

---

³⁵ Avdraget motsvarar brukarens dagkostnad för hemtjänst gånger antal dagar brukaren är frånvarande.

³⁶ Avgifter och tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg 2012-02-01 s.17

³⁷ Avgifter och tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg 2012-02-01 s.22

³⁸ 2016-12-14 § 105

Det föreslås också att avgiften differentieras utifrån brukarens ålder.

	Andel /dygn	0-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	18 år-
	100 %	813 kr /mån** /30 dgr	1406 kr /mån* /30 dgr	1700 kr /mån* /30 dgr	2040 kr /mån* /30 dgr	2240 kr /mån* /30 dgr
Frukost	10 %	3 kr	5 kr	6 kr	7 kr	8 kr
Huvudmål	40 %	11 kr	19 kr	23 kr	27 kr	30 kr
Mellanmål	20 %	5 kr	9 kr	11 kr	14 kr	15 kr
Kvällsmat	30 %	8 kr	14 kr	17 kr	20 kr	22 kr
Dygn	100 %	27 kr	47 kr	57 kr	68 kr	75 kr

*=Konsumentverkets beräkning för 2017**=Snitt Konsumentverket 6-11mån, 1 år, 2-5 år 2017

Avgiften föreslås räknas fram årligen utifrån Konsumentverkets beräkningar Koll på pengarna, samt avrundas till heltal kr enligt ovan. Då avgifterna räknas om från den 1 februari varje år räknas brukarens ålder från den 1 februari, som den ålder brukaren uppnår samma år.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår även att brukare med beslut om korttidsvistelse i form av lägervistelse, i de fall den faktiska kostavgiften är specificerad i avtalet/fakturan-när det är till fördel för den enskilde-, istället betalar det angivna beloppet i avtalet/fakturan.

Korttidstillsyn enligt 9:7 § LSS (taxa)

Korttidstillsyn innebär verksamhet för ungdomar 13-21 år med funktionsnedsättningen utvecklingsstörning eller autism.

Då flera brukare har behov av såväl korttidstillsyn som korttidsvistelse föreslår vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott att avgifterna för kost vid korttidstillsyn hanteras i enlighet med förslaget för korttidsvistelse enligt ovan.

Resekostnader fritidsresor med verksamhetens/personalens bil inom LSS-verksamheten

I LSS-bostad med särskild service betalar brukaren för de resor han åker med verksamhetens bilar eller personalens privata bilar. Enligt nuvarande regelverk fastställer vård- och omsorgsförvaltningen årligen priset för resan per mil. Om det är flera resenärer delas kostnaden.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår att avgiften vid *fritidsresor* inom LSS-bostad med särskild service sätts utifrån den ersättning som kommunen ger till arbetstagare som använder som egen bil i tjänsten enligt kollektivavtalet.

Ersättning till arbetstagare som använder egen bil i arbetet efter arbetsgivarens godkännande ersätts 2017 med 2,90 kronor per kilometer enligt kollektivavtalet Bilersättningsavtal BIA 2010-09-23.

(Är brukaren beviljad insatsen daglig verksamhet enligt LSS § 9, punkt 10 betalar personen för resan till och från daglig verksamhet. Enligt nuvarande regelverk enligt de regler som gäller för arbetsresor via färdtjänst. Dvs avgiften motsvarar vad ett periodkort kostar i den allmänna kollektivtrafiken. Inga avgifter tas ut för resor inom ramen för den dagliga verksamheten.)

Tillämpningsregler för ersättningar vid Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9:8 § LSS

LSS-lagstiftningen

Kommunen får ta ut avgifter för insatser som ges med stöd av LSS i den omfattningen som framgår av LSS 18-20 §§ och Förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade 5-6 §§. Avgifter får enligt LSS 21§ inte tas ut för andra insatser som ges med stöd av LSS.

Kommunen får enligt LSS 19 § ta ut avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Avgifterna får tas ut av den som har pension i form av hel allmän pension, hel sjukersättning, hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek enligt de grunder kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Barn och ungdomar under 18 år

Grundprincipen i LSS är att omvårdnaden som ingår i insatserna enligt LSS är avgiftsfria, men när det gäller barn har kommunen möjlighet att ta ut ersättning från vårdnadshavarna för vissa omvårdnadskostnader enligt 20 § LSS.

Förvaltningen har gjort en översyn huruvida ersättning bör tas ut för omvårdnaden från föräldrar vars barn är boende i familjehem eller i bostad med särskild service enligt 9:8 § LSS. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott bedömer att nämnden inte bör ta ut ersättning för omvårdnaden för att, i liksom vissa andra kommuner, respektera föräldrarnas önskan att fortsätta stå för klädinköp, leksaker, fickpengar mm.³⁹

I Lunds kommun är det 2 personer som har beslut enligt 9:8 § LSS som är under 18 år.⁴⁰

³⁹ Socialstyrelsens handbok "stöd till barn och unga med funktionsnedsättning" s. 148

⁴⁰ 2016-12-01

Unga som fyllt 18 år och uppbär egen inkomst

När den unga blir 18 år upphör föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. I stället inträder möjlighet för kommunen att ta ut skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter, av dem som har hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer (19 § LSS).

Aktivitetsersättning beslutas av försäkringskassan och betalas ut från och med juli månad det år den unge fyller 19 år. Eftersom föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader upphör då den unge fyller 18 år och aktivitetsersättning inte betalas ut förrän juli det år då den enskilde fyller 19 år uppstår ett glapp i kommunens möjlighet att ta ut ersättning för kostnader för omvårdnaden.

Enligt propositionen 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade bör den enskilde svara för sina matkostnader. En avgift bör kunna tas ut av huvudmannen för bostad. Avgiften bör avse den enskildes privata bostad och inte inkludera gemensamhetsutrymmena. Vid deltagande i fritids- och kulturella aktiviteter bör den enskilde svara för sina egna kostnader men inte för eventuella följeslagare som behövs för att genomföra aktiviteten.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår därmed att unga som fyllt 18 år och uppbär egen inkomst i form av hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek betalar hyra för bostaden. Den unge har möjlighet att ansöka om bostadsbidrag/tillägg för sin bostad. Samma regler för hyressättningen ska gälla för den unge med inkomst som gäller för vuxna med 9:9 § LSS.

Vid deltagande i fritids- och kulturella aktiviteter föreslås att den enskilde svarar för sina egna kostnader, men inte för eventuella följeslagare som behövs för att genomföra aktiviteten.

Den föreslagna förändringen bygger på att reglerna ska gälla alla vuxna med inkomster.

I Lunds kommun är det 4 personer som har beslut enligt 9:8 § som är över 18 år.⁴¹

Tillämpningsregler

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår även att tillämpningsreglerna gällande förvaltningens avgifter justeras enligt bifogat förslag ”Avgifter jämte tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg, förslag 2018-04-05”.

---

⁴¹ 2017-11-13

Kommentarer till inkomna yttranden gällande remiss

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade 2018-01-31 § 2 att remittera dåvarande version av ärendet till kommunala funktionshinderrådet (KFR) och till kommunala pensionärsrådet (KPR) för yttrande senast den 28 februari 2018.

Föreningar i KPR har inkommit med ett remissyttrande 2018-02-26.
Föreningar i KFR har inkommit med ett remissyttrande 2018-02-28.

Kommentar till inkomna yttranden om förbehållsbelopp

I de inkomna yttrandena från KPR och KFR är organisationerna emot att förbehållsbeloppen sänks. De menar att de föreslagna förbehållsbeloppen är otillräckliga.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår en höjning av förbehållsbeloppen.

Kommentar till inkommit yttrande om borttagande av maxhyra

I yttrandet från KFR lyfts det fram att en viktig faktor är om hyran i LSS-bostad innefattar elkostnaderna.

Redan idag ingår elkostnaden **inte** i maxhyra eller bruksvärdeshyra. Förslaget om borttagande av maxhyra och införande av bruksvärdeshyra innehåller inte något förslag om en förändring av hanteringen gällande dessa kostnader.

Kommentar till inkommit yttrande om utformning av kommunalt bostadsbidrag

I yttrandet från KFR kritiseras att om individens inkomst ökar minskar enligt vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott förslag individens kommunala bostadsbidrag.

Det är svårt att hitta en idealisk utformning av ett bidrag. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott är medveten om att arbetsutskottets förslag till inkomstrelaterat bidrag innebär att om individens inkomst ökar minskar individens kommunala bostadsbidrag. Vikten har lagts vid att säkerställa att de personer som har störst behov får bidrag.

Kommentar till inkommit yttrande om kommunalt bostadsbidrag till andra grupper av personer med funktionsnedsättning (än de som föreslås i utredningen)

I yttrandet från KFR framförs att andra än de som har LSS-bostad kan ha behov av kommunalt bostadsbidrag. Personer som tillhör LSS och har personlig assistent har enligt yttrandet begränsat ekonomiskt utrymme samt andra grupper av funktionshindrade har enligt yttrandet svag ekonomi.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott föreslår ett kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende (utifrån Göteborgsmodellen).

Kommentar till inkommit yttrande om ledsagning

I yttrandet från KFR anförs att det är orimligt att betala för ledsagning som inte utförs.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott beslutade 2018-01-31 § 2 att lyfta ur förslaget om ändrat avgiftsuttag för ledsagning ur förslaget och att vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att utreda det separat, exempelvis enligt Laholmsmodellen.

Kommentar till inkommit yttrande om resekostnader med verksamhetens bilar/personalens bilar vid fritidsresor inom LSS-verksamhet

I yttrandet från KFR ställs frågan vad förslaget om betalning för resekostnader innebär i förhållande till gällande regelverk? Frågan ställs också hur mycket den enskilde ska betala per mil?

Brukaren ansvarar själv för sina egna resekostnader. Förslaget är i enlighet med nuvarande praxis för hur mycket brukare betalar för resekostnader med verksamhetens bilar/personalens privata bilar vid fritidsresor inom LSS-bostad. Enligt förslaget ska den enskilde inom LSS-bostad vid fritidsresor i bil även framöver betala motsvarande den ersättning som kommunen ger till arbetstagare som använder egen bil i arbetet. Dvs 2017 enligt Bilersättningsavtal BIA 2010-09-23, år 2017 29 kr/mil (2,90 kr per km).

Kommentar till inkommit yttrande om Göteborgsmodellen för kommunalt bostadsbidrag

I yttrandet från KFR anförs att procentsatserna som styr andelen av hyran individen ska svara för verkar höga, speciellt om elkostnaderna inte räknas in i hyran.

I det inkomna yttrandet tas ett exempel för en person i LSS-boende upp. Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott vill förtydliga att Göteborgsmodellen KBF avser personer med funktionsnedsättning i **ordinärt boende**. För personer i LSS-bostad har vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott tagit fram ett annat förslag till modell för kommunalt bostadsbidrag.

Enligt riktlinjen för Göteborgs modell för Kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBF), inryms i bostadskostnaden "hyran för en hyreslägenhet med tillägg för värme och varmvatten, eller motsvarande kostnad för bostadsrättslägenhet eller egen fastighet." Därmed ingår inte elkostnaden i bostadskostnaden som Göteborg använder för beräkning av kommunalt bostadsbidrag med inriktning ordinärt boende (KBF).

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012**Ekonomiska konsekvenser av utredningen**

Vård- och omsorgsnämnden har i ekonomi- verksamhetsplanen 2019 - 2021 redovisat ökade kostnader med 2 000 tkr per år i fasta priser. De ökade kostnaderna baserades på det underlag som fanns tillgängligt vid upprättande av ekonomi- verksamhetsplanen 2019 - 2021.

Sedan ekonomi- verksamhetsplanen 2019 – 2021 lämnades har förändringar gjorts under arbetets gång som avser avgifter, förbehållsbelopp, hyressubventioner och kommunalt bostadsbidrag. Föreliggande förslag till förändringar beräknas medföra ökade kostnader med 4 500 tkr per år i fasta priser. Under förutsättning att vård- och omsorgsnämndens förslag fastställs av kommunfullmäktige föreslås en uppföljning av de ekonomiska effekterna. Resultatet av uppföljningen redovisas i kommande ekonomi- verksamhetsplaner.

KOMMUNKONTORETS KOMMENTAR:

Vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att nämndens ram tillförs 4 500 tkr från och med 2019 för ökade kostnader som följer av redovisat förslag.

Kommunkontoret föreslår att nämndens begäran om ramökning arbetas in i förslag till EVP 2019-2021 som ska fastställas av nya fullmäktige i november månad 2018

Förvaltningens förslag till beslut***Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta***

- att upphöra med nuvarande inriktning på kommunalt bostadsbidrag (KBH) till personer med funktionsnedsättning fr o m den 1 februari 2019. Upphörandet avser även lägenheterna på Valdemars väg.
  - att fastställa upprättat förslag till ny reglering av kommunalt bostadsbidrag
    - till brukare med LSS-bostad med särskild service för vuxna (LSS 9 § 9) med behov utifrån inkomst
    - till brukare inom särskilda boende för äldre (SoL 4 kap 1 §) med behov utifrån inkomst
- i enlighet med Bilaga 1 och 2 till vård- och omsorgsnämndens arbetsutskotts skrivelse 2018-04-05, att gälla fr o m den 1 februari 2019
- att ändra vård- och omsorgsnämndens reglemente i enlighet med föreliggande förslag, att gälla fr o m den 1 februari 2019

2018-05-17

Diarienummer
KS 2018/1012

- att fastställa förslag till kommunalt bostadsbidrag
- till personer med funktionsnedsättning i ordinärt boende (utifrån Göteborgsmodellen)
- i enlighet med Bilaga 3 till vård- och omsorgsnämndens arbetsutskotts skrivelse 2018-04-05, att gälla fr o m den 1 februari 2019
- att fastställa förslag till Avgifter och tillämpningsregler inom äldre- och handikappomsorg, att gälla fr o m den 1 februari 2019
- att vård- och omsorgsnämndens begäran om ramökning med 4 500 tkr från och med 2019 arbetas in i förslag till EVP 2019-2021 som ska fastställas av nya fullmäktige i november 2018.

Carin Hillåker
Tf kommundirektör

Jesper Jacobsson
Administrativ chef

Beslut expedieras till:
Kommunfullmäktige
Akten